

RAADSINFORMATIEBRIEF

Van

college van burgemeester en wethouders

Vergadering van

19 november 2024

Kenmerk

Z/24/074099 / D/24/158135

Portefeuillehouder

Jelmer Vierstra

Portefeuille

Afval en Reiniging

Opsteller

Leeuwen, Jacob van

Onderwerp

Intentieverklaring afvalinzameling gemeenten Woerden en Oudewater

Kennisnemen van

Het voornemen van de gemeente Woerden om per 1 januari 2027 de huis-aan-huis inzameling van huishoudelijk afval in Oudewater uit te voeren.

Inleiding

Middels de raadsbrief van oktober 2024 met kenmerk D/24/158136 (zie bijlage) is uw raad geïnformeerd over de ontwikkelingen op de afval-inzamelmarkt. Daarin werd aangegeven dat een samenwerking met de gemeente Oudewater op het gebied van afvalinzameling zeer waarschijnlijk synergiën oplevert en dat er gewerkt wordt aan een businesscase.

Inmiddels is de businesscase nader uitgewerkt. In deze raadsbrief wordt uw raad geïnformeerd over de uitkomsten van het onderzoek en het vervolgtraject.

Kernboodschap

In het belang van een optimale inzet van de beschikbare capaciteit en met het oog op een (financieel) meer slagvaardige organisatie, wordt door de gemeente Woerden gekeken naar schaalvergroting. En omdat twee grote private marktpartijen stoppen met de inzameling van huishoudelijk afval is Oudewater op zoek naar een samenwerkingspartner. Deze ontwikkelingen waren voor de beide gemeenten aanleiding om na te denken over hoe de afvalinzameling er in de toekomst uit moet zien.

Het college heeft eerder al geconcludeerd dat complexe samenwerkingen in (bestaande) gemeenschappelijke regelingen voor de gemeente Woerden op dit moment niet de voorkeur hebben. Ook is aanbesteden van de inzameling, mede gelet op de huidige marktsituatie, momenteel niet opportuun. Nauwere samenwerking met de gemeente Oudewater bleek wél een veelbelovende optie. Een voorlopige analyse liet al zien dat wanneer de gemeente Woerden de huis-aan-huis inzameling (HAH-inzameling) voor Oudewater verzorgt dit voor beide gemeente zeer waarschijnlijk (financiële) synergiën oplevert.

HAH-inzameling is de term die gebruikt wordt voor afvalinzameling 'in de wijk'. Ofwel het afval dat bij bewoners wordt opgehaald in minicontainers (Kliko's) of (ondergrondse) verzamelcontainers. Dit in tegenstelling tot de inzameling via de milieustraat waar bewoners het afval naartoe komen brengen.

Wanneer in deze brief wordt gesproken over HAH-inzameling wordt specifiek gerefereerd aan de HAH-inzameling van GFT (Groente-, Fruit- en Tuinafval), PMD (Plastic-, Metaalverpakkingen en Drankenkartons) en Restafval. Het is voor deze stromen dat de gemeente Oudewater, na 2026, op zoek is naar een inzamelaar. Zoals eerder aangegeven is de businesscase voor de HAH-inzameling door de gemeente Woerden inmiddels nader uitgewerkt. Hieronder worden de uitkomsten van deze uitwerking nader beschreven.

Organisatie

De afvalbeheertaken voor de gemeenten Woerden en Oudewater zijn ondergebracht bij Team Afval & Reiniging (A&R). Voor Woerden voert A&R de HAH-inzameling van alleen afvalstromen al in eigen beheer uit. Zij beschikt hiervoor over vijf achterladers (voertuigen voor de inzameling van minicontainers) en twee bovenlader (voertuig voor de inzameling van verzamelcontainers). Daarnaast zijn een aantal servicewagens in gebruik voor onderhoudswerkzaamheden en het afhandelen van meldingen.

Het erbij nemen van de HAH-inzameling van de gemeente Oudewater is voor A&R een relatief kleine ingreep. De afvalinzameling is al op veel vlakken geïntegreerd. Nagenoeg alle 'backoffice' taken worden al door A&R uitgevoerd en de (informatie) systemen zijn volledig op elkaar afgestemd.

Verder wordt de Oudewaterse milieustraat bemenst door personeel van A&R en heeft zij de inzamel- en verwerkingsovereenkomsten van de beide gemeenten in beheer. Ook het uitzetten, plaatsen en vervangen van alle (verzamel)containers wordt door A&R uitgevoerd.

Alleen een deel van de meldingen van bewoners (over eventueel niet geledigde containers) komen nu nog binnen via het Klant Contact Centrum van Cyclus N.V., de partij die in Oudewater momenteel de HAH-inzameling verzorgt. Die taak komt bij integratie van de HAH-inzameling dan bij A&R te liggen.

Gezien de beperkte extra werkzaamheden is de verwachting dat er nagenoeg geen extra overheadkosten hoeven te worden gemaakt wanneer de inzameltaken worden geïntegreerd. Er kunnen dus meer huishoudens worden bediend met hetzelfde team.

Wagenpark

Wanneer A&R de HAH-inzameling overneemt, moet het wagenpark worden uitgebreid met een 'smalspoor-voertuig' (een lichter en smaller inzamelvoertuig) inclusief chauffeur en beladers. Een dergelijk voertuig is nodig voor de smalle straatjes in de binnenstad van Oudewater en om kwetsbare kades en bruggen te ontzien.

De aanschafprijs voor een smalspoor-voertuig bedraagt circa €300.000. Een dergelijk voertuig is een lang gekoesterde wens van de gemeente Woerden. In sommige smalle straten met hoge parkeerdruk (waardoor auto's soms onhandig geparkeerd staan) komen de huidige inzamelvoertuigen er namelijk maar nauwelijks doorheen. Daarnaast zijn, met name in het buitengebied, de wegen soms kwetsbaar. Door daar met een lichter voertuig te rijden, wordt schade aan het wegdek en de berm voorkomen. Dit is één van de voordelen van schaalvergroting. Het wagenpark kan worden uitgebreid met meer specialistische voertuigen. Voertuigen die voor een kleinere gemeente niet rendabel zijn.

De overige benodigde inzamelcapaciteit kan worden vrijgespeeld zonder dat extra voertuigen nodig zijn. Door uitbreiding van het verzorgingsgebied en het wagenpark kunnen de routes anders worden ingedeeld en kunnen de middelen efficiënter worden ingezet. Ook beschikt de gemeente Oudewater over een vrachtwagen waarmee desgewenst ondergrondse containers kunnen worden ingezameld.

Kosten

De kosten voor HAH-inzameling bedragen in Oudewater momenteel ongeveer €330.000. Voorlopige berekeningen, op basis van de tot op heden bekende informatie, laten zien dat bij inzameling door de gemeente Woerden een marktconform aanbod kan worden gedaan. Mogelijk vallen deze kosten (inclusief kapitaallasten) zelfs tot maximaal 15% lager uit. Zie *Financiën* voor meer informatie.

Vervoltraject

De tijd begint te dringen. De inzamelovereenkomst met Cyclus loopt af op 31 december 2026. Naast de gemeente Woerden heeft de gemeente Oudewater nog één optie. Namelijk als aandeelhouder toetreden tot Cyclus N.V.. De partij die, zoals eerder aangegeven, nu al de inzameling verzorgt.

De aandelen van deze overheids-NV zijn in handen van negen Zuid-Hollandse gemeenten waaronder de (aan de gemeente Woerden grenzende) gemeenten Nieuwkoop en Bodegraven-Reeuwijk. De gemeente Oudewater is zelf echter geen aandeelhouder, voor de inzameling is een privaatrechtelijke inzamelovereenkomst gesloten.

Een toetredingstraject tot Cyclus kost tijd. Om per 1 januari 2027 de inzameling geregeld te hebben, moet uiterlijk in december 2024 een intentieverklaring zijn afgegeven aan Cyclus. Zo kan omstreeks juni 2025, tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van Cyclus, worden besloten over toetreding.

Momenteel wordt de Dienstverleningsovereenkomst (DVO) tussen de gemeenten Woerden en Oudewater geëvalueerd. Eind dit jaar besluiten de respectievelijke gemeenteraden of de samenwerking een vervolg krijgt en zo ja, in welke vorm. Er is bij onderhavig onderzoek vanuit gegaan dat de samenwerking, in ieder geval op middellange termijn, een vervolg krijgt. Ook dat pleit voor samenwerking op het gebied van afvalinzameling. Het alternatief is namelijk dat Oudewater aansluiting zoekt bij Cyclus en er een situatie ontstaat waarbij twee samenwerkende gemeenten op een wezenlijk andere manier met de afvalinzameling omgaan.

Bij voortzetting van de ambtelijke samenwerking tussen de gemeenten Woerden en Oudewater biedt de DVO voldoende basis voor overheveling van de HAH-inzameling naar de gemeente Woerden. Maar ook bij het niet voortzetten van de DVO is samenwerking op het gebied van afvalinzameling volgens het college, gelet op de (financiële) voordelen de beste keus.

Ook dan is er een juridische basis voor inbesteding en volstaat een afval-specifieke DVO. Het is gemeenten binnen een Gemeenschappelijke Regeling (zoals de AVU) namelijk toegestaan om gemeentelijke taken voor elkaar te verzorgen zonder dat een aanbesteding nodig is. De inzameling van huishoudelijk afval is zo'n gemeentelijke taak.

Wachten op de uitkomst van de DVO-discussie is voor de gemeente Oudewater bovendien geen optie. Zij moet tenslotte uiterlijk medio december een intentieverklaring hebben afgegeven aan Cyclus. Ook A&R heeft graag op korte termijn duidelijkheid. De levertijden van inzamelvoertuigen zijn momenteel lang. Levertijden van 1,5 jaar zijn hierbij geen uitzondering.

Om ervoor te zorgen dat de inzameling in Oudewater na 2026 doorgang kan vinden, moet dus tijdig met de overstap worden gestart. Om duidelijkheid te geven, heeft het college daarom besloten, om samen met de gemeente Oudewater, een intentieverklaring af te geven. Deze verklaring is bijgevoegd.

De strekking van de verklaring is dat de gemeente Woerden de intentie heeft om, per 1 januari 2027, de HAH-inzameling (voor GFT, PMD en restafval) voor Oudewater uit te voeren. Hiervoor worden op een later moment nadere afspraken gemaakt. Deze afspraken worden, bij voortzetting van de ambtelijke samenwerking, onderdeel van de bestaande DVO of opgenomen in een separate 'afval-DVO'.

Financiën

Voorlopige berekeningen naar actuele inzichten laten zien dat bij inzameling door de gemeente Woerden mogelijk een besparing wordt gerealiseerd tot maximaal €45.000 ten opzichte van de huidige inzamelkosten. In ieder geval kan de inzameling tegen marktconforme tarieven worden uitgevoerd.

Bij de calculaties is ook rekening gehouden met de kapitaallasten van de inzamelvoertuigen. Een nadere inschatting van de kosten en baten kan worden gemaakt als de inzamelroutes verder zijn uitgewerkt en als bekend is wat de werkelijke aanschafkosten van het nieuwe inzamelvoertuig zijn.

Over de verdeling van de kosten worden nog nadere afspraken gemaakt, daarbij is het streven dat het eventuele financiële voordeel gelijkmatig wordt verdeeld. De inbreng van de beide gemeenten speelt hierbij een rol. De gemeente Oudewater is voornemens om het benodigde extra voertuig van circa €300.000 aan te schaffen. De kapitaallasten van dit voertuig komen in dat geval ten laste van de gemeente Oudewater. Ook beschikt de gemeente Oudewater over een voertuig waarmee (ondergrondse) verzamelcontainers kunnen worden ingezameld.

Er is dus in feite sprake van een gezamenlijk wagenpark waarbij beide partijen voertuigen inbrengen. De mate waarin van de verschillende voertuig gebruik wordt gemaakt, is bepalend voor de kostenverdeling.

Bij een eventuele ontvlechting, neemt iedere partij de ingebrachte voertuigen weer 'mee'. Eventueel om ze weer in te brengen bij een nieuw samenwerkingsverband. Daarmee zijn de frictie- en ontvlechttingskosten van de samenwerking zeer beperkt.

De uiteindelijke afspraken maken, bij voortzetting van de ambtelijke samenwerking, onderdeel uit van de nieuwe DVO. Wanneer de samenwerking niet wordt voortgezet, worden de afspraken vastgelegd in een separatie 'afval-DVO'.

Vervolg

Uw raad wordt over het verloop van het traject nog nader geïnformeerd.

Bijlagen

D/24/158137 - Overig stuk intern - Intentieverklaring afvalinzameling gemeenten Woerden en Oudewater

D/24/158936 - Raadsinformatiebrief - Ontwikkelingen afvalinzameling